

HÁRMAS-KÖRÖS

HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT

Előfizetési árak:

Negyedévre 20 fillér.

Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:

STEFÁN BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Széchenyi utca 2.

Hirdetéseket

kedvezményes feltételek mellett
közlünk.

Katolikusok családjáért

Szeptember 22-én este megkondultak a harangok és hirdetik szerle a csonka hazában, hogy a katolikus magyarság seregszemléit tart és nagy ünnepekre gyűlt össze az ország fővárosában.

A lelki összekapcsolódás és együttérzés nagy napjai lesznek ezek, amikor az ország Főpapja körülhordozza az Úr Jézust az Oltárszentség titokzatos valóságában és nyomában áhítatos lélekkel, az emberi gyarlóság tudatától megalázoltan, a kegyelem ösztönző erejétől megérintett szívvel sorakoznak magánok és egyszerű falusi emberek, előkelő úrnők és alázatos lelkű cselédleányok, a magyar fűszivvelői kar legkiválóbb képviselői és szegény munkások, iparosok, földművelők stb.

Százezrek felvonulása és bátor hitvallása nem lúnhel el nyom nélkül — azok lelkében sem, akik az élet nehéz viszonyai és gondjai miatt csak távolról gondolhatnak az impozáns ünnepekre és bizonyára meghozza azt a belátó tudatot, hogy katolikusnak: Krisztus követőjének lenni boldogító és fel-emelő érzés, s amikor a szellemi kiválóságok egész légiója — mint az egyház hű fia — hódoló imádattal kíséri a szentségi Jézust, — nem kell szégyenkeznie és gyáváskodnia a falu egyszerű emberének sem, amikor az egyház szolgálja — katolikus meggyőződésének és hitvalló életének bátor megvallására hívja fel.

A nagygyűlés irányító főprogramja: a pogány és isztemetlen szellemtől megfertőzött családi élet megjavításának és erkölcsi megújulásának tárgyalása és előkészítése leendő.

A katolikus egyház, mint az emberiség erkölcsi orvosa — Krisztustól nyert küldetésénél fogva vizsgálja, kutatja és gyógyítani akarja mindazon nyavalyákat és belegségeket, melyek a Megváltó szent vérével megváltott emberi nem ősfáját veszélyeztetik és pusztítják, s arra törekszik, hogy a forradalmak, állami és társadalmi áramlatok zűrzavarában, s a modern idők anyagi felfogása és erkölcs-

telen lobzódása idején is — a hit fényével rávilágítson az Örök Isten gondviselő szeretetére és az emberi lélek nagy rendeltetésére.

Amikor pedig azt látja, hogy a társadalom és nemzeti élet legfontosabb és legjelentősebb intézménye: a család kerül válságos helyzetbe, meghúzza a vészharangot, beledörög a világba Krisztus nagy parancsát a házasság szentségéről és hitvesi kötelességekről, felhív mindenkit, akinek lelke mélyén még egy parányi jóézés és lelkiismeret van, hogy a pogányvilág erkölcsi mocsarába fulladni készülő, fűszlán az érzelmi szenvedélyek sivar homokjába gyökerező családi tűzhely megtisztításának apostoli munkájához nyujtsanak segédkezet.

Valóban a családvédelem a legfontosabb szociális feladat ma, amikor nemcsak a sokgyermekes családok nyomora kiáll az ég felé, de zűllést, anyagi és erkölcsi csődöt látunk ott is, ahol „üres a fészek“, ahol a kényelem, könnyebb élet vágya, szórakozási mánia, léha, fajtalan élelközösség és a szülői érzést arcultató bűnös könnyelműség váltotta fel a régi katolikus családi, hitvesi és szülői élet gyönyörű erényeit.

A magyar családok megmentése — erkölcsi és anyagi léren — legsürgősebb feladata nemcsak a kormányzat vezéreinek, de azoknak is, akiknek akár egyházi, akár világi vonatkozásban befolyásuk és vezetőszerük lehet a társadalom irányításában.

A falu népe sem maradhat érzéketlen és tunya.

A felvilágosítás, bátorítás, anyagi segítség nyujtás stb. azok az eszközök, amelyek céltudatos használattal jó eredményt hozhatnak.

A világi aposzlokkodás — lendületes új korszakában minden katolikus serényen és odaadással buzgólkodik azon, hogy a magyar családi tűzhelyek ne a „lörvényes fajtalanság szabad bűntanyái“, de az erkölcsi élet fűszta levegőjű, boldog otthonai és a jövő magyar nemzedék termékeny melegágyai legyenek!

A magyar családok megmentése első lépés — Nagymagyarország felé!

KISBOLDOGASSZONY

bölcsője mellett állunk szeptemberben. Nézzük annak a szelid hajtásnak a szárbaszökéseit, amely az emberiség fáján a legszebb és legértékesebb viragot hozta: Krisztust.

Kisboldogasszony születésével jelenik meg az első nemesség az emberiség törzsén. Kétezer évvel ezelőtt történt ez, amikor a magyar nép csak születni készült. S ma, amikor mögöttünk van egy ezeréves múlt sok dicsőségével, diadalával, de meg több szenvedésével és tenger könnyével, amikor bajainkon sirni járunk Mariához, mert Ő volt és Ő most is egyedüli párfogónk — látjuk, hogy az a kis szelid hajtás ma is a vezérág a népek lombzatában.

A kereszti, amelynek virága Mária szívéből nőtt ki, ma is csillogó fényvel ragyog. S ha Hitler odakiálthatta a német népek, bizva a germán vérben és akaraterejében, hogy ezredévek állnak előttünk, mi katolikusok büszkén jósolhatunk életet magunknak, nem ezredévekre, hanem az idők teljességéig, mert a mi nagy és szent családunk: a keresztlénység — legnemesebb vérből származott: édesanyja a Boldogságos Szűz Mária.

Elfajzott fiu az, aki az alyai örökséget elherdálja, aki a jó édesanya emlékeit cselekedeteivel megcsufolja, aki tudásával, szívével és pénzével nem áldoz családjá érdekében. Elfajzott keresztlény az, aki a Magna Domina Hungarorum, a Magyarok Nagyasszonyának megcsufolásával nem épít, hanem rombol, nem áldoz, hanem pusztít a nagy és szent családban, amelynek keresztlénység a neve és Mária az édesanyja.

Kisboldogasszony és Mária nevenapján emlékezzünk Szent Istvánról, aki országát Neki ajánlotta fel, akinek anyai-ölében pogány vad szokásaitól mentesült a magyar nép, — emlékezzünk, hogy századokon keresztül szűz Máriás zászlók alatt haltak meg eleink Nagymagyarországiért, — emlékezzünk, hogy őseink és nagyjaink, mint Pálffy Miklós Győr felszabadítója, gróf Eszterházy Miklós nádor, Zrinyi Miklós a lörekverő hős s a többiek büszkén vallották Urnőjüknek Máriát.

Nézzünk szél a mi csonka szerencsétlen hazánkban és ismerjük be, hogy a mi csekélységünk még megmaradt, a társadalmi és erkölcsi rend,

ami még áll, az főképen az ország nagy többségét képező szűzmáriás magyarok érdeme s hogy ifjuságunk szemében a fűz, szívében a fűszta és arcán a mosoly Szűz Mária napsugaras lényének a viszlénye.

Kisboldogasszony! A Te bölcsőd mellé állunk a magyar élet borús szeptemberében és kérünk, hogy szent Fiadtól eszközölj ki több boldogságot szegény magyaroknak. F.

A „Kassai vértanúk“

1619 szeptember 7.

Évről-évre szeretettel emlékezünk meg a három boldog vértanuról, akiket Bethlen Gábor kálvinista katonái 1619 szeptember 7-én katolikus hitük miatt borzasztó kegyetlenséggel öltek meg.

Körösy Márk volt a legfiatalabb, esztergomi kanonok, a másik Grodecz Menyhért jézustársági atya, a legénységével volt beosztva mint katonalelkész. A harmadik a most is élő szentmiklósi és óvári Pongrácz István jézustársági atya, aki a katolikusok lelki segítése végett tartózkodott Kassán.

Kassát Bethlen Gábor vezére, Rákóczi György 1619 szeptember 3-án körülzárt és a város átadását és Dóczy főkapitány kiszolgáltatását követelte. A városi tanács személy- és vagyonbiztonság tiszteletben tartása mellett átadta a várost, de Rákóczi, mihelyt bevonult, azonnal elfogatta Dóczyt és a három katolikus papot.

Szeptember 6-án este egy csapat hajdu tört a három papellen és előbb pénzt követeltek tőlük azután pedig azt mondták nekik: „Készüljetek a halálra.“ „Miért kell meghalnunk?“ „Mert pápisták vagytok.“ „Jó, ezért a szent ügyért készek vagyunk azonnal meghalni.“

Erre újra kegyetlenséggel támadták meg a három lelkész. Körösynek és Grodecznek rettenetes kínzás után fejüket vették Pongráczot pedig fején megsebesítve a két holtesttel együtt a szennygödörbe dobták. Pongrácz ott még reggelig élt és rettenetes gyötrelmek közt imádkozva halt meg.

A katolikus hívek tisztességes temetést akartak a vértanúknak adni. A bíró azonban, durván elutasította őket. Végül a városi tanács a hóhérral huzatta ki a testeket és azzal temettette el. Boldoggáavatásuk 1905-ben történt.

K A T O L I K U S A C T I Ó

Menjünk a nagygyűlésre

Néhány nap múlva lelkes örömmel zárandokolnak Budapest felé a katolikus magyarság százezrei, hogy résztvegyenek a huszonötödik jubirális „katolikus nagygyűlés” seregszemléjén, szint. valljanak Krisztus egyházához való törhetetlen hitükről, buzdítást mérítsenek a vezérszónokok tüzettségű beszédeiből, s a bátor öntudal és hihűség lelki nagy értékeivel gazdagabban térjenek vissza otthonukba — példát és irányt mutatni az állhonnmaradt testvéreknek.

Miként már jelentettük, a nagygyűlés főünnepségei szeptember 23-án, vasárnap zajlanak le, amely napon az ország minden részéről keresztes gyorsvonatokkal, különhajókon és autóbuszokon érkeznek a vidék katolikusai a fővárosba. Az ügétőversenypályán d. e. 10 órakor kezdődik az ünnepség, ahol Serédi Jusztinián hercegprímás Veni Sanctet inonál és szent misét pontifikál. Ennek végzetével megnyitják a nagygyűlés tanácskozásait. Az ügétőversenypályán ezen a megnyitó ünnepi ülésen Glattfelder Gyula dr. csanádi püspök, Angeló Rotte nunciuss, Hóman Bálint vallás-és közoktatásügyi miniszter és Zichy János gróf, az Actió Catholica társelnöke mondanak beszédeket.

A főünnepségek sikeres rendezése céljából Zsembery István és Huszár Károly országos alelnökök, valamint Mihalovics

Zsigmond országos igazgató vezetésével száztágu rendezőbizottság helyszíni szemlét tartott az ügétőversenypályán s ott kijelölték a helyeket, ahol a főváros, a környék és a vidék katolikuságát el fogják helyezni. A tribünökön tízezer embert tudnak elhelyezni. A versenypálya közepén tíz méternél magasabb, művészileg kiképezett oltárt emelnek.

Az ünnepi nagymise alatt 10.000 gyermekből álló énekkar fog énekelni. Délután 3 órakor tartják az Eucharisztikus körmenetet a Lipótvárosi bazilikából kiindulva az Országház teréig.

A nagygyűlés résztvevői a beszédekkel és énekekkel erősítő hangszóró utján mindenütt élvezettel hallgathatják.

Általános a panasz az eszperesi kerületben, hogy az idén kevés a jelentkezők száma. A rossz természettel indokolják. Ez igaz. De ha jobban nézzük a dolgot, mégis többen mehelnének. A keresztesgyors beállításával oly csekély a költség, hogy némi másfajta szórakozás megszorítása árán — eljuthatnának Budapestre is. Ha cirkusz volna, bizonyosan többen mennének. De hát amikor komoly és lelki dolgokról van szó, akkor fázna az emberek. Pedig ill volna az ideje, hogy a nagy megpróbáltatások és nyomoruság között kissé az Uristenre és önmagunkra is komolyan gondolnánk.

A katolikusok Amerikában

Amerikában van egy irallán lörvény, hogy katolikus nem lehet köztársasági elnök. Smith jelöltet is vallása miatt buktatták el most 5 éve. A közszellemen még sok helyt uralkodik a régi profetáns elfogultság, annyival is inkább, hogy a katolikus bevándorlók jórésze csak a mindennapi kenyérre gondol és a közügyekkel nem foglalkozik. Az elnökök is löbbnyire nagyon hüvösen bántak a katolikusokkal. Egyik-másik néha bevett egy katolikusot a kabinelbe, löbbnyire — és ez a jellemző — az igazságügyi tárcát bizván rá, mert ez a „legbecsületesebb” tárcá. Roosevell elnök némileg másképp jár el. Állását jórészt a katolikusoknak köszönheti, akik majdnem mind rászavaztak. Főkorlese a katolikus Farley volt. Ezt meg

is lelke posztügyi miniszternek. Az igazságügyi tárcát a katolikus Walsch szenátornak akarta adni, de ez hírtelen halállal ki-múlt, éppen mikor útban volt Washington felé. A Fülöp-szigetekre a katolikus Murphyt, Portorikóba a katolikus Gore-t küldte kormányzóknak. Ezt a józan ész már régen javallta volna, hiszen az előbbi 90%-ban, az utóbbi pedig tisztán katolikus. A lakosság sokkal jobban megkedvelte volna az amerikai uralmat, ha vallásos téren nem bosszanlják. Az elnök környezetében is vannak katolikus tisztviselők és más befolyásos állásokban is szívesen alkalmaz katolikusokat. XIII. Leó és XI. Pius pápák szociális tanait gyakran idézi és igyekszik belőlük mindtöbbet megvalósítani. Természetes, hogy ennek folytán az amerikai politikusok is sokkal inkább tömörülnek az elnök körül, mint azelőtt szokták volt.

Munkatere és eszközei

A világi apostolkodás és katolikus cselekvés második munkacsapata:

A kulturális szakosztály, mely elsősorban az iskolában, de azon kívül is igen értékes munkára hivatott.

Az iskola az új nemzedék bölcsője — a templom után a legfontosabb csalatér.

A kulturális szakosztály erőteljes felvilágosító munkával sieszen a tanítókar segítségére abban, hogy a hívek különleges szeretettel és ragaszkodással visellessenek a katolikus iskolák iránt, mint ahol a vallásos neveléssel, a lelkiismeret alapos kicsiszolásával, a kötelességérzet ránevelésével a legtöbb szellemi értéket kapják gyermekeik.

Segítsék a tantestületet a Szív-gárda, ismétlő- és elemi iskolások ifjusági előadásainak, ünnepélyeinek rendezésében, — buzgólkodjanak abban, részint mint az évi program előkészítői, részint mint előadók, hogy az iskolán kívüli népművelés nemzeties érzést és valáserkölcsei táplálékot és erősítést nyújtson a jól összetoborzott és szervezett hallgatóságoknak. — Külön ifjusági vezetőcsoport alakításával legyen gondjuk arra, hogy az ifjuság évenként többször helyes irányú előadások, egészséges szórakozást nyújtó, tisztá szindarabok rendezésével — a szórakozási vágy kielégítésén kívül értékes lelki művelést is kapjon.

A sajtó-szakosztállal együtt alapítsanak kat. szellemű falusi népkönyvtárakat, hogy ennek segítségével az olvasnivágyó nép és ifjuság erkölcstelen irányzatú, lélekrontó olvasmányok méltelyező hatásától mentesüljön. (Folytatjuk.)

Az Actió Catholica endrödi hitbuzgalmi leánycsoportja Kisasszonynapján közös szentáldozást rendezett a szent Szűz tiszteltetére. — Felemelő látvány volt, amikor több mint 200 hajadon imádságos, buzgó lélekkel járult a Szűzek Királynője isteni Fiának: az Úr Jézusnak szent testéhez.

„Minden állatnak megvan a maga természeti ösztöne: az emberé a családi szellem.”

Balzac.

† Gróf KÁROLYI JÓZSEF

A katolikus magyarság egymás után veszíti el legnagyobb fiait. Apponyi Albert után a fehérvári nagy gróf távozott el tőlünk. Izigvérig magyar, tetőtől-talpig öntudatos katolikus férfi volt, ékesége hazájának, bátor hitvallója egyházának.

A nemzeti és férfiúi erények egész sorozata tükröződött vissza nemes egyéniségén.

„Magyar volt gondolatában, tehetségében, tudásának gazdagságában, tépelődéseiben, örömeiben, bánatában és imádságában”, — jegyzi fel helyesen életirója.

Magyarsága akkor tündöklött legragyogóbban, amikor a forradalom vihara végigzugott az országon. Amikor a „nemzet színejava” Károlyi Mihály előszobájában tolongott és várta a koncot, a kinevezést, akkor akadt egy férfi Nagymagyarországon, aki felállt Székesfehérvár közgyűlési termében és bizalmatlanságot szavaztatott a forradalom agyabálványának: Károlyi Mihálynak és rendszerének. Annál érdekesebb, mert ez a férfi Károlyi József gróf — öccse volt — a „magyar köztársaság” gyászos emlékü elnökének.

Kiváló képzettsége, reális politikai érteke praedestinálta a nyilvános életre, de soha az érvényesülését nem, hanem mindig a közjó érdekét keresve. — Távol élt a királyi udvartól, amikor a királyi hatalom fényt, díszet és kitüntetést jelentett, — de legbátrabb védője lett a királyságnak és királyi családnak, amikor e felfogás áldozatot és lemondást jelentett.

Gerince sohasem hajlott meg hatalmasságok előtt, de mindig lehajlott oda, ahol segítségre szükség volt s a gyöngéket kellett védelmezni.

Bölcsen igaz a megjegyzés, hogy „ha felvonulna az a sok ember, akiket ő juttatott kenyérhez, boldoguláshoz, akkor Károlyi Józsefnek olyan gyászmenete volna, amilyent még nem látott az ország”.

S e kivételes jellemvonását Krisztustól sajátította el, akit kora ifjuságától fogva, boldog családi életében is hűséges lélekkel követett és imádozott. — Átélté hite parancsait: élete boldog éveiben és a hosszú betegség nagy kinjai között is a megfeszített Megváltó adott neki erőt, magábalátást, bölcs elhatározásokat és hősies kitartást, de vigaszt és reménységet is.

A történelmi Magyarország aranygyapjas vitéze koporsójánál könnyes szemekkel siratja a nagyvesztéseget az értékekben oly szegény magyar nép.

KÖZGYŰLÉSEK

Iskolaszéki gyűlés

Az endrődi egyházközségi tanács mint iskolaszék augusztus 27-én tartott gyűlésen tárgyalta a Közoktatásügyi Minisztérium azon leiratát, melyben folyó év október 1-től vállalja a felekezeti iskolák tanítói összeg járandóságának utalását. Az iskolaszék Varju József, Kovács Ferenc és Varju J. Imre felszólalása kapcsán megállapította, hogy a miniszteri kiutalás sem az egyházközség, sem a lakosság szempontjából „segítség” nem jelent, mert a tanítói fizetés és nyugdíj helyi járulékaiknak megfelelő összeget — minden más adót megelőzően — az iskolai adóból levon és beutaltat Minisztérium saját pénztárába. A rossz termés és kedvezőtlen adózási viszonyok mellett — talán befolyik a nevezett két tétel, de nem valószínű, hogy az iskola fenntartására beállított és feltétlenül szükséges összegekből csak néhány % is befolyik, amely várható tény az iskolafenntartó egyházakat — a dologi kiadások fedezetének hiánya miatt igen válságos helyzetbe hozza. Mégis a tanítóság érdekében hozzájárult a fizetés állami kezeléséhez és utalásához.

Letárgyalta iskolaszék Zeleziny Olga polgári iskolai tanárnő és Czvizekné Molnár Emma tanítónő lemondását. A pályázati hirdetés eszközésével elnököt bizta meg.

Sajnálattal értesült iskolaszék a községi képviselőtestület elutasító magatartásáról az iskolai segínyt illetően. Az egyház készsége ad 7 tantermet minden díj nélkül, még a takarítási költségeket sem kérve — a községi iskoláknak. Község helyett tantermetek ad a levanteoktatások céljára is. Tehát joggal más határozatot várhatott. A megértő jóindulattal ellenkező határozat ellen fellebbezéssel él.

Tudomásul vette a gondnok jelentését a cséplés gyenge eredményéről, s az évi tűzanyag beszerzéséről.

Végül tudomásul vette az Egyházmegyei Főhatóság azon rendelkezését, hogy a Minisztertanácsától korábban jóváhagyott egyházközségi szabályzat 1. § 2 pontja értelmében az állami egyenes adók 1 %-át „kulturadó” címén az egyházközség iskolai költségvetésébe beállítani rendeli.

Nő a pótdó

Endrőd község képviselőtestülete aug. 25-én tartott közgyűlésen tárgyalta a jövő évi költségvetést. Dinya Vilmos és Kovács Ferenc több fejezetnél rámutattak arra, hogy fölös, nem szükséges

Mennyibe kerültek az iskolai építkezések?

A múlt számunkban ismertetett 5 iskolai „objektum” építésére sok pályázó adott be ajánlatot. A gyulai m. kir. Államépítészeti Hivatal felülvizsgálván azokat, pontos táblázatot csinált a pályázatok végösszegéről és ennek alapján döntött az egyházközségi képviselőtestület 1929 évi aug. 17-én tartott gyűlésen.

Már úgy látszott, hogy valamennyi iskola építését idegen vállalkozók nyerik el jóval olcsóbb ajánlatuk alapján, amikor beérkezett Hanyecz Pál és társai, valamint Iványi és Takács vállalkozók pótbeadványa, amennyiben ők kapnák meg az építkezést, előbbi 12, utóbbi 7 %-nak megfelelő összeget hajlandó adományozni az építés előtt álló „kulturház” céljaira.

Ezen adomány levonásával magasabb vállalati összegek mérseklődtek annyira, hogy az öregkeri II. sz. iskola építésével Hanyecz Pált és társait, a varjasi iskola építésével Iványi és Takács helybeli vállalkozókat, s a décspaskumi I tanterem építésével — még az engedmények után is — legolcsóbb ajánlattevőt, Belanka Mihály csabai vállalkozót bizta meg egyházközség azon kikötéssel, hogy az építkezésnél szükséges segédmunkára elsősorban endrődieket köteles alkalmazni.

Az építkezéseket a Államépítészeti Hivatal ellenőrizte. Az elszámolást és átvételt is ő eszközölte.

Az 1930. évi szeptember 4-én felvett felülvizsgálati jegyzőkönyvben foglalt végelszámolás szerint egyházközség 39.018 P. 62 f. volt köteles fizetni Hanyecz Pálnak — természetesen az engedményezett 12 % levonásával.

A varjasi építés végösszegét 16.254 P. 77 fillérben állapította meg az Államépítészeti Hivatal.

összegeket vettek fel az előljáróssági javaslatba, viszont kihagyják abból az iskolafenntartási segínyt, holott a segélynyújtással 4000 hold nem katolikus lakos pótdója is méltányosan hozzájárul az iskolák fenntartásához, tehát valóban a katolikus nagy adóterheknél könnyít a segély.

A kellően előkészített többség leszavazta a Dinya Vilmostól és Kalmár Vinczétől benyújtott ellenjavaslatot, elutasította az egyházközség segélykérését és elfogadta az előljárósságtól betérjesztett költségvetést. A „Keresztény községi-párt” tagjaiból alakult múlt évi

A décspaskumi tanterem építésének végösszege 13.593 P. 96 f. volt, mely összeget részben Belanka Mihály, részben Árvay Imre endrődi kőművesmester, aki az építkezés befejezte, osztottak meg.

Mindhárom építkezést — az összes okmányok feltérjesztésével felülvizsgálta a Vallás-és Közoktatásügyi Minisztérium számvevősege, s a 72.979/1932 sz. rendelete alapján azt jóváhagyta és a 46.000 P államsegély helyes felhasználását elfogadta és azt elszámoltak tekintette.

Végeredményben megállapítható az, hogy a helyi mesterek csaknem mindig drágább ajánlatot tettek az építkezésekre, mint a vidékiek. Hogy mégis munkához és tekintélyes keresethez juthattak, azt kizárólag az egyházközség vezetősége különös jóindulatának köszönheték. O.

(Folytatjuk.)

Polgári iskolai hírek

A polgári iskolában a beiratások utolsó napja szeptember 10-e volt. Akik valami oknál fogva a rendes beiratási napokon nem jelenkezhettek, még póllólag jelentkezhetnek felvételre.

A tanévet szeptember hó 11-én ünnepélyes Veni Sancte nyitotta meg, utána tanévnyitó ünnepély volt. A rendes tanítás szeptember hó 12-én, szerdán kezdődött.

A polgári iskola fennállásának tiz éves évfordulóját ünnepli meg szeptember hó 30-án, amelyre a nagyközönség, az iskolabarátok és volt növendékek figyelmét ezúton is felhívjuk.

többség a folyó évre 43 %-os költségvetést állított össze és ebben benne foglaltatott a 6 %-nak megfelelő iskolai segély is. Az ennek levonásával 37 %-os pótdó helyett az 1935 évre 50 %-os pótdót állapít meg új költségvetés. Mint értesülünk Dinya Vilmos és Balázs István képviselőtestületi tagok fellebbezéssel éltek a pótdó emelés ellen és a kiadások csökkentése érdekében. Több kisebb tárgy elintézése után a képviselőtestület folyó év január havától visszamenőleg hadipótlékot szavazott meg Tóth Libor dr. községi jegyzőnek.

A JÓ KATOLIKUS TANÍTÓ PÉLDAKÉP

Dr. Breyer István győri püspök a tanév küszöbén arra kéri tanítóit, hogy a rájuk bízott gyermekeket úgy ápolják és védjék, hogy az egyháznak hűséges gyermekei legyenek és *egy jobb magyar sors kiküzdőivé váljanak.*

E magaslatos és felelős hivatást azonban csak akkor teljesítheti a tanító, ha *az ő lelkét is hit hatja át, erkölcsi felfogása megingathatatlan és élő példaképpül szolgál tanítványainak.* A fogékony gyermeki lelkekbe észrevétlenül ivódnak bele a tanító szavai, cselekedetei, egyéniségének vonásai.

Ahogy az a tanító gondolkodik az Istenről, hitről, hazáról, felebaráti szeretetről, munkáról, kötelességteljesítésről, ugyanúgy gondolkodnak majd a tanítványai is. Ahogy a tanítók szolgálják Istent, élnek a hitből, szeretik a hazát, megbecsülik embertársaikat, végzik kötelességeiket, hasonlóképpen járnak majd el tanítványaik is. És mert a tanító élete és példája döntő jelentőségű a gyermeki lélek kialakulására, *elsősorban élettél és példával tanítson minden tanító.*

Istentisztelet

Szeptember 23-án a varjasi, szeptember 30-án a csejli, október 14-én az öregkeri kápolnás iskolában mutatunk be szentmise-áldozatot.

Szeptember 23-án d. u. fél 4 órakor szent Ferenc III. rendje, szeptember 30-án fél 3 órakor az Oltáregyesület tartja havi ájtatosságát, míg a Jézus Szive Szövetség csoportvezetői értekezlete szeptember 30-án d. u. fél 4 órakor lesz a polgári iskolában.

Október 4-én d. u. 5 órakor a Leányegyesület, október 6-án 5 órakor az Eucharisztikus Férfi-Liga tartja havi ájtatosságát a templomban.

Szülői hivatás. „A gyermekek Istennek ajándékai, a mennyei Atya gyermekei, akiket Isten csupán nevelés céljából bízott a szülőkre, s akiknek e hivatásukban Isten akaratát kell teljesíteni! (Spirágó.)

HIREK A NAGYVILÁGBÓL

Helyreigazítás. A 2-ik oldalon „A Katolikusok Amerikában” című cikk utolsó harmadik sorában amerikai „politikusok” helyett „katolikusok” értendő.

Bérmálás Dévaványán. Szeptember 13-án járultak Dévaványa katolikus gyermekei a bérmálás szentségéhez. — Az egri érsek megbízásából Kriston Endre felszentelt püspök szolgálta ki a lelki megerősítés nagy sentségét.

Bácsú Mezőberényben. Mária nevenapját követő vasárnapon, szeptember 16-án ülik templomuk búcsú-ünnepét a mezőberényi katolikus hívek. — Az ünnepi nagymisért Csernus Mihály apátplebános, a szentbeszédet Szabó Frigyes szeghalmi plebános mondja.

Schlachta Margit Endrődön. A Sociális Terüvek kiváló Főnöknője, a magyar nemzeti gyűlés első nőképviselője október hónap folyamán Endrődre érkezik, amikor is a Női-liga és a Leányegyesület részére tart előadásokat. — Endrőd női társadalmá nagy örömmel várja az illusztris előadót.

Körszentelés. A Peres-ugari olvasókör új épületét szeptember 7-én áldotta meg a tagok és hozzátartozóiknak jelenlétében Csernus Mihály apátplebános. — Szeptember 8-án a fágas, tisztá szép helyiségben avató-vacsorát rendezett a Kör ügybuzgó, lelkes vezetésével. Az ünnepélyen megjelentek Bakos József főszolgabíró, dr. Fayl Gyula a Nemzeti Egység Pártjának vármegyei főtitkára, Stefán Béla tanár, Kalmár Imre a Népszövetségi Kiszgazda Kör elnöke, Kovács Mátyás igaztanító, Klinghammer László titkár, Kovács Ferenc iparügyi elnök, Kiss László és Székely Imre segéd-lelkészek és sokan mások a község gazdája és iparos rétegéből. — Timár Ignác elnök szíves köszöntő szavai után Fayl Gyula, Stefán Béla, Kovács Ferenc tartottak lelkes, hangulatos beszédeket a szép számban megjelent tagokhoz.

Dr. Fáy István főispán a napokban hazatér szabadságáról és átveszi hivatala vezetését.

Halálozás. Ószinte fájdalommal közöljük, hogy Békésszentandrás kiváló főpapjának dr. Domanek Pál esperesplebánosnak szerető édesanyja: özv. Domanek Istvánné szül. All Anna elhunyt. — A jóságos lelkű Matróna örök boldogságát esdjük az Ur Jézustól.

Gróf Csáky Imre volt külügyminiszter a napokban nejevel együtt látogatást tett Csernus Mihály endrődi apátplebánosnál.

Tüköry Jessit — Tüköry József nagybirtokos leányát az elmúlt napokban az egyik fővárosi szanatóriumban vakbélbántalmak miatt megoperálták. Mint örömmel halljuk, a műtét jól sikerült, a teljes felgyógyulás mielőbb bekövetkezik.

Házasság. Hunya Péter gazdálkodó, Vaszkó Pál volt albiró fia szept. 10-én vezette oltárhoz Hunya Margitot, Hunya Ince birtokos, a kondorostanyai „Hangya-Szövelkező” elnökének leányát.

A Nemzeti Egység Pártja Békésvármegyei titkára Endrődön. Dr. Fayl Gyula, a Nemzeti Egység Pártja Békésvármegyei titkára Bakos József a gyomai járás tb. főszolgabírójának kíséretében f. hó 8-án Endrődön járt és a községhez tanácsstermben, az Ipartestületben és a Népszövetségi Kiszgazda Kör helyiségében beszámoló beszédeket tartott.

A Katolikus Népszövetségi Kiszgazda Kör „Legény-önképzőköré” szeptember 16-án szürelő mulatságot rendez a Kulturházban.

Szerencsétlenség. K. Kovács István turkevei gazda kellovas kocsija Dévaványa határában az átázott talajon megcsuszott és a 8 méter mély csatornába zuhant. Hullan találtak rá a szerencsétlenül járt emberre. A *csendőrség az Ivánfenéki Ármetsítő Társaságot teszi felelőssé* a szerencsétlenségért, mert a csatorna mellett nem helyeztek el védőkorfátokat.

Borzalmas tűzvész egy hajón. Newyorktól mintegy 5 mérföldnyire kigyulladt a „Morro Castle” nevű luxusgőzös. A hajón 558 személy tartózkodott, akik közül körülbelül 230 áldozatul esett a borzalmas katasztrófának. Megállapította a vizsgálat, hogy a tűz egy ivószobában keletkezett. A szerencsétlenséget az idézte elő és fokozta, hogy a hajón mindenki részeg volt. A hajótestet és matrózok nem értették a mentési utasításokat, mert részegek voltak, de ittasok voltak az utasok is csaknem valamennyien. Eddig 180 holttestet halásztak ki a tengerből.

Haj-kongresszus Londonban. — Szeptember közepén világrengetően fontos gyűlésre jönnek össze a női fődrászmesterek Londonban. Ekkor döntik el Európa összes államainak hölgyfődrásza, hogy marad-e tovább is a rövid haj divatja, vagy ismét a hosszú hajviseletet fogják ráparancsolni a hajdíktátorok a hölgyvilágra. Mint értesülünk, a 40-en felüli serdültebb amazonok és ifjú nagymama-jelöltek memorandumban tiltakoznak az ósdi hosszú hajviselet divatba hozatala ellen.

Dr. Haller J. József ügyvéd irodáját Endrődön Budapest VIII., József-körút 53. II. em. 19. sz. alá helyezte át. — Telefon: 38—3—31.

Elítélték tiltott műtétért. A debreceni törvényszék Oláh Rózát, akit már előbb 2. évi és 10 hónapi fegyházra ítélt tiltott műtétért, most egy újabb magzatelhajtás miatt 6 hónapra ítélt.

Gyermekgyilkos anya. Egyik vásárhelyi orvosnál szolgált Olasz Eszter 23 éves cseléd. Néhány nap előtt csempébe gyömöszölve egy újszülött holttestét találtak. Beigazolódott, hogy Olasz Eszter törvénytelen magzata volt a csecsemő. Beszállították a törvényszéki fogházba.

Pótdíjat kapnak a vitézségi érmek tulajdonosai. Gömbös Gyula honvédelmi miniszter a minisztertanács hozzájárulásával rendeletet adott ki, amelynek értelmében az igényjogosultak részére — ha kérelmezik, — visszamenőleg július 1-től kezdve a legénységi arany vitézségi éremmel kitüntetetteknek havi 20 pengőt, a legénységi I. osztályú ezüst vitézségi éremmel legalább három ízben kitüntetetteknek havi 10 pengőt, a legénységi I. osztályú ezüst vitézségi éremmel két ízben kitüntetetteknek pedig havi 5 pengő vitézségi érem-pótdíjat fog folyósítani.

Egy esztendő alatt 2.400.000 ember halt éhen a világon. Világnomoruság ellen küzdő bizottság, most adta ki az 1933-as év beszámolóját, amelynek során kiderül, hogy egy esztendő alatt kétfélmillióegyszázezer ember halt éhen és egymilliókétszázézer ember az éhhaláltól való félelmében öngyilkosságot követett el. Az adatok Chinából, Oroszországból, a ruténlakta Kárpátokból s egyéb európai államokból származnak.

Ugyanez a jelentés beszámol azonban arról is, hogy a sülyedő világkonjunktúra folytán olyan élelmiszertömegeket semmisítettek meg, amelyeknek egy hányada is elegendő lett volna a négy millió ember életének megmentésére. 568 000 vasúti kocsi rakomány gabona, 144.000 vasúti kocsi rizs, 276.000 zsák kávé és 2.560.000 kiló cukor, negyedmillió mázsa huskonzerv és másfélmillió mázsa friss hus került megsemmisítésre, mert forgalombahozatala esetén nyomta volna a nemzetközi árszínvonalat.

A megsemmisített élelmiszereket részben mozdonyfűtésre használták fel, így a kávé Braziliában részben pedig a tengerbe dobták vagy elégették.

Ime: Az isteni Gondviselés megadja most is mindazt, amelyre az emberiségnek szüksége van.

Az emberi „bölcesség és önzetlen szeretet” azonban belekontárkodik az Úr Isten munkájába.

És az embertömegek mégis az Istent hibáztatják és káromolják!

Egy 9 éves gyermek kimentette anyját a Tiszából. Tiszakaradon Kelemen Ferenc gazdálkodó felesége a Tiszában fürdött 9 éves Pál nevű fiával együtt. A gyermek egyszer csak megdöbbenve látta, hogy édesanyja fuldokolva elmerül a Tiszában. A kis Kelemen Pál odauszott anyjához, megragadta a már-már eszméletlen asszonyt, kivonszolta a sekély vízbe, ahonnan aztán a partról besietők segítségével kivitték a szárazra.

Életre keltettek egy villám által agyonsújtott embert két napi élesztgetéssel. A „Magyar-ság” írja: Szerémségben Sára Pazova község határában a villám becsapott Dvornik Milován szekerébe. Dvornik eszméletlenül zuhant az utestre és szíve is megszűnt dobogni. Dr. Limmer körorvos talált rá az eszméletlenül fekvő emberre beemelte kocsijába és hazavitte magához. Injekciókat adott a látszólag holt embernek és végigpróbált mindenféle kísérlettel, de Dvornik nem adott életjelet magáról. Limmer doktor nem hagyta abba az élesztgetést. Újból injekciókat adott az ember ütőerébe, majd odahívatta Dvornik hozzátartozóit barátait és egyesült erővel folytatták az élesztési kísérleteket megszakítás nélkül 48 órán keresztül. Valósággal a csodával határos az orvos kitartása és az a hite, hogy az élettelen embert életre tudja keltetni. Harmadik nap délben végül siker koronázta fáradozásait, mert Dvornikon az újból meginduló élet jelei kezdtek mutatkozni. Félórával később a szemét is felnyitotta a megmentett ember. Sára Pazova lakói fátylasmennel ünnepelték a derék orvost, aki a biztos halál karmaiból ragadott ki egy ember-életet. Hasonló esetről olvassunk Budapesten, ahol a Lipót-körút 13. sz. házban áramütéstől eszméletlenül, halottnak látszó Lengyel II. Ferenc szerelőn—maga a pesti mentők igazgató-őrvosa dr. Körmöczy Emil irányította a több óráig tartó élesztgetési munkálatokat.

Ezek után érthető a lakosság megütközése azon, hogy dr. Weisz Aladár endrődi községi orvos nem alkalmazott pár órás mesterséges lélekzési kísérletet a villanyáramtól súlytott Vaszkó Imre szerelő baleseténél.

Aranyszáju
szent János

a jó házasságról:

„Boldogok azon házások, akik romlatlan szívvel és tiszta testtel mennek az oltárhoz. A romlatlan hitves azért szereti jobban és bensőbbben élettársát, mert ez az első és egyetlen, akit szeretni tanult.”

Az endrődi téglagyár kedvező fizetési feltételek mellett eladó, esetleg földért is elcserélhető. Érdeklődők forduljanak Wagner Márton Fiai fakereskedőkhöz, Gyomán.

T e r e f e r e

Gyomavégi: Dicsértessék az egek Ura. Miről diskurálnak atyafiak?

Mirhói: Éppen az iskolai beiratkozásokról beszélgetünk. Nincs pénz a könyvekre.

Szarvasvégi: Hát iszen az iskolaszék minden iskolánál sok ingyen könyvet kioszt, nagy segítség az!?

Gyomavégi: Tudom-tudom, de az az 1—2 könyv ára is sok.

Tanítóföldi: Én meg a fiamat a polgáriba irattam be. Kapott egy csomó könyvet, az Apátur ígérte, hogy fele tandíjat fizetek, ha jól tanul a gyerek, hát csak megpróbálok egy évet.

Mirhói: És ha jól tanulna a gyerek, mit nevelnél belüle?

Gyomavégi: Hát bizony én csak ügyvédt szeretnék. A világon mindig több lesz a baj és pereskedés, mint a belegség. Te hát több ügyvéd kell, mint orvos. No meg aztán az ügyvéd mindenbe beleült az orrát, mindig a mások dolgával foglalkozik és mindig pénzt kap érte. Hát mán csak jobb pálya nem lehet?

Kondorostanyai: No mán az orvos se kutya. Idősebb korára földbirtokos lesz az valamennyi, még akkor is, amikor mindenki nyög a sok baj és gond között.

Peresi: No mán a maguk helyettes doktora csaknem szerez földet, hiába emelték a fizetését. Mióta kiment, alig vannak betegek!?

Csejti: Nálunk is felvetették a kérdést, hogy egy orvos oda is kéne. Többen pártolták az eszmét, de a nagyobb rész mégis leszavazta azon indokolással, hogy arra a részre nem kell orvos, mert ott mindenki „természetes halállal” akar meghalni.

* * *

Szarvasvégi: Hát varjasi szomszéd, hallom, hogy letették kendet Mezőtúron a vonatról. Tán valami botrányt csinált kend?

Varjasi: Csinált a fészkesnyavalya. Pusztatenyőről jöttem volna haza vonaton Nagylaposra. Megváltottam a bilétát, oszt felültem a beszaladó vonatra. Amikor már jól megindult, vettem észre, hogy baj van. Gyorsvonatra ültem, s az én jegyöm személyre szól. Sok pénzzel kell pótolni Esvány, gondoltam magamban, má pedig én nem rekirozok annyit a vasútra?! A nagy szorongásban eszembe ötlött az is, hogy a gyors nem áll meg Laposon, oszt Gyomáról kell visszabandukolni jó nagy utat. Ezt mán nem vállalom. Jó eltettem a bukszámat, oszt vártam a kalauzt.

Kocsorhegyi: Hát oszt mit szólt a kondoktor?

Varjasi: Követelte, hogy fizessék rá a jegyre. Mán miért? kérdeztem nagy óvatosan. Hát azért mondja ü, mert a maga jegye személyvonatra szól, ez meg gyorsgözös. Bánom is én — mondám — nekem nem olyan sürgős a dolog ugyis öregeste lesz, amikor hazáérek, hát fütyüljön a mozdonyvezetőnek, hogy lassabban hajtsa a vonatot.

Csejti: (nevetve) Hát aztán mit szólt erre a billegfuró?

Varjasi: Rettentő dühösen rám ripakodott, hogy ne figurázzak vele, oszt vagy fizessék, vagy szálljak le. Én aztán nagy busan azt vetém oda, hogy jó, ha már annyira köszívűek a szegény emberrel szemben, hát leszállhatok. Ezalatt Mezőtúr alá értünk és ott letelessékelt a gyorsmasináról. Onnan egy óra alatt haza cihelődtem az apostolok lovain. (Neveive): Csak kibántam velük, mert kispénzért gyorsan jöttem!?

Öregkerti: Hát oszt mit halott kend az uton?

Csejti: Két vigécféle pasas emlegette, hogy a Hartenstein úr megbukott, vagyis hogy nem fizet a buzáért, amelyet oda behordtak. És hogy a bankok se adnak neki pénzt, mert tán százezer pengő is kellene.

Varjasi: Nem mondom, hogy nem sajnálom azokat, akik most nem kapnak pénzt a buzájukért, de többet ismerek, akiknek nem árt a lecke. Ha én, vagy a másik, vagy a testvére kért volna tőle, nem adott volna. Az idegenbe jobban bizott, hát most szijja a fogát.

Ugari: Bizony, nem tanulunk soha. Akik tőlünk élnek és az érdek hajlja őket, azoknak bedülünk, akik velünk élnek és éreznek, azoknak nem hajtunk a szavára. Jól mondja a közmondás: „a maga kárán tanul a magyar mindig.”

(Harangszóra a templomba indulnak.)

AZ UDVARIASSÁG NETOVÁBBJA.

— Nagyszerűen belejöttem a táncba, ugye Józsi — kérdezte egyik kedves hölgyismerősünk, aki nem régiben tanulta a helybeli alkalmi tánciskolában a modern táncokat.

— Elsőrangban Nagyságos Asszonyom. Igazán csak kettő hiányzik, hogy még az Operában is felléphessen.

— Csakugyan? Nahát igazán kedves. És mi az a két dolog?

— A két lába, — felelte az udvarias fiatalúr.

Szociálpolitika

Társadalmi irányzatok tükörképe

KAPITALIZMUS

Amikor e szót kimondjuk, bizonyos borzongás fog el bennünk azon szédítő hatalmaság látlára, melyet a „tőke” régi latinsággal „capitale” jelent. Pedig eredeti mivoltában nem volt félelmetes uralkodó a tőke, mert a munka segítségével összehozott termelő javak összességét jelentette.

Ma a pénz lévén az összes gazdasági javak értékelő és helyettesítő eszköze, s mert a megsaporodott „pénztőke” lett a nemzeti vagyonnak nagy részese, azért tőke alatt ma a pénztőkét, s kapitalizmus alatt e tőkével dolgozó gazdasági rendszert értjük.

A tőke két forrásból táplálkozik. Az első a dologi tőkehaszn, melyet törvényes korlátok között XIII. Leó pápa is jogosnak ismer el azon jogcímen, hogy a tulajdon a munka gyümölcse. — A második jövedelmi forrása a tőkének a kamatszedés. Az Egyház 1830-ig ezt uzsorának tekintette, mert a pénz korábban csak helyettesítő csereérték és nem gyümölcsöző, termelő eszköz volt. Amikor azonban a megváltozott viszonyok alapján a tőke pénzkölcsönzési forrás, tehát megélhetési alap is lett, az egyes országok törvényeikben rendezték a kamatszedés jogát, az Egyház azonban a pápai körlevelek értelmében csak azt a kamatláb maximumot fogadta el, amely nem jelent súlyos terhet és uzsorát a kölcsönzőre és csak annyi legyen, hogy a hitelezői kedvet megtartsa.

A pénzkapitalizmus e század elején jutott el legmagasabb fejlődési fokára: „az értékpapirkapitalizmusra”, amikor majdnem minden gazdasági értéket ingóttőkévé változtalott a bankgazdaság, a részvénytársaságok és a börze által.

A kapitalizmus főhibája az, hogy nem az emberiség anyagi fejlődésének, nem a társadalom minden rétege élet fenntartásának szolgálatát tűzte ki céljául, hanem nyereségvágyának szolgálatába hajlotta a munkát, az erkölcsöt, a kulturát, a politikát, szóval a társadalom minden tényezőjét. — Elmondhatjuk, hogy „ön-célúsággal” dolgozik, amikor gazdasági tevékenységének egyetlen célja: a nyereség, a saját profijának növelése.

Tény az, hogy a kapitalizmus, azaz pénztőke, a nemzetgazdaságot teljesen szolgálatába hajlotta és nagy tömegek elnyomorodását eredményezte. — A kapitalizmus büne, hogy Európában 25 millió munkanélküli nyomorog. Válságba sodorta a mezőgazdaságot is, mert például „16 millió magyar föld 1933-ban 1600 millió pengő bekebelezett teher után robotosa a banktőkének”.

A nemzetek új szabadság mozgalmában a közös jelszó: felszabadulást a kapitalizmus iga-ja alól.

A kapitalizmus visszaélt a tulajdonjog szent eszméjével és azt önöscéljaira erkölcsienül használta ki. — De kihasználta a gazdasági élet és a társadalom teljes szervezőképességét is. — Itt kell kezdeni az orvoslás megindítását is.

A katolikus egyház felfogása szerint az igazságos jövedelem két tényezőből levődik össze: a dologi, (nyersanyagok, szerzőszámok, gépek stb.) tőkejövdelemből és a vállalkozói munka méltányos ellenszolgáltatásából.

A társadalmat tehát át kell szervezni, hogy a termékelten pénztőke korlátlan hatalmát a termelés fölött megörje és az embert, annak a szellemi és testi munkáját a gazdasági törekvések központjába állítsa. És mert a tőke érdekeinek összhangban kell lenniök a nép egyeteme, tehát a társadalom közjával, azért az államhatalom részéről olyan törvények sürgős meghozását kívánja, amelyek szabályozzák a munkás igazságos jogait és elérhetővé teszik, hogy munkájának gyümölcséhez hozzájuthasson.

Követeli a hitelügy rendezésével a kamaluzsora letörését, a magánbankok és tőke belső ügyvitelének szigorú ellenőrzését és ezáltal a gazdasági életnek függetlenítését a tőke egyeduralma alul. A keresztény szocialista mozgalmak ezt a célt szolgálják! Amíg egy ilyenféle, az általános nemzetgazdasági érdekeket szolgáló hitel-szociálpolitika nem érvényesül a törvényhozáson keresztül, addig a kapitalizmus bástyája és „aranybornyuja” sértetlenül áll.

KÖZGAZDASÁG

A magyar kisgazda helyzete.

Az elmúlt napokban érdekes ki-mutatást hoztak a fővárosi lapok. — Azt akarja bizonyítani, hogy a 16 pengős búzáár alapján — az ideai féltérmet mellett jobb helyzetben van a magyar gazda, mint tavaly.

Nem akarunk sokat vitatkozni a fővárosi „aszfalt-bölcsességgel”. Tény az, hogy a katasztrális holddanként 3—4 mázsás termés elegendő a vetőmagra, kenyérre, cselédségre, részben az adóra, de már az adósság kamatára vagy pláne eladásra — nem jut.

A gabonakereskedőknek általános a panasza, hogy tizedrésze búza sem kerül eladásra az idén, mint tavaly. — Fájdalom, nem azért, mert a gazdák a várható magasabb árakra spekulálnak, hanem, mert nincs. — A Tiszántul nagy részén ez a helyzet!

Hogy lehet akkor állítani, hogy a gazdának az idén jobb a helyzete, mint tavaly, amikor habár 10 pengőt kapott is bolettával együtt a búzájáért, de bőven volt mit eladnia.

Nem irigylésre méltó ma a gazda helyzete!

Mezőgazdasági hírek.

Jugoszlávia szeptember hónapban Németországba 1700, Csehszlovákiába 6000 vagon búzát szállít.

Az elmúlt napokban a gabona piacon javult az irányzat és a termények ára egész vonalon emelkedett.

A 80 kilós tiszavidéki búzát Pesten 16.60—16.80-as áron jegyezték. — Az endrődi piacon az öreg takaréknak 14.90 és 15 pengőt fizetett a 80 kilós búzáért.

Rohamosan emelkedett a csövestengeri ára. — Két héttel előbb még 3.80—4.—, a csütörtöki piacon 5.20—5.50-et fizettek mázsánként. — Az árpa 13 pengőért cserélt gazdát.

Az állatvásáron is volt némi áremelkedés.

Helyben 56—60—62 fillért adtak minőség szerint sertésekért.

A szopósborju ára Pesten 70 és 78 fillér között mozgott.

A vásárokon 50—55 fillért fizettek kilónként értük.

A soványsértés ára türethető, a választási malacoké alacsony.

Nagytanácskozás Gyomán. A múlt héten gyorsan terjedt a vármegyében a hír, hogy a gyomai Hartenstein-cég fizetéseket letett. F. hó 9-én délután 2 órakor dr. Szabó Sándor v. országgyűlési képviselő, ügyvéd a cég megbízottja valóban tárgyalásokat folytatott a felekkel. Ekkor 17 tagu bizottságot alakítottak, kiknek feladata lesz a cég könyvelését felülvizsgálni. Ugy hallik, hogy nemcsak Gyomán, de Endrődön is sok gazdát érint a bukás, mert a tartozás sokkal nagyobbakat mutatkozik, mint a fedezet.

MUNKÁSKÉRDÉS

A belga katolikus munkásszervezetek növekedése.

Az utóbbi két esztendőben hatalmas lendülettel törtek előre Belgiumban a katolikus munkásszervezetek. Nagyon sokan kiábrándultak a vörösök agitációjából és nem nyerte meg tetszésüket a semleges és minden világnézettől távolálló munkásszervezet sem. A katolikus munkásszervezet komoly munkája és határozott állásfoglalása annyi új tagot vonzott, hogy két év alatt naponta 50 új munkás taggal szaporodott a számuk. Bár főlnyilna már a magyar munkásság szeme is!

A keresztény ember szociális felelősségéről.

Az El Debate, a spanyol katolikusok pompás lapja kemény, de józan szavakat ír a keresztény ember, különösen a munkaadó szociális kötelességeiről. Hangsúlyozza, hogy mindig voltak és most is vannak Spanyolországban munkaadók, akik igazán krisztusi értelemben élnek és dolgoznak maguk is együtt a munkással. „Ki kell azonban jelentenünk — folytatja az El Debate — hogy a mai világ teljes szellemi deficit talán sohasem jöhelt volna létre, ha a munkaadók eleget tesznek annak a szociális kötelességnek, amit XIII. Leó elébük tárt: „A munkással nem szabad úgy bánni, mint a rabszolgával, tisztelni kell személyi méltóságát és azt a nemességet, amelyet az adományoz az embernek, amit keresztény szellemnek neveznek. Valóban gyalázatos és embertelen az embereket úgy kihasználni, mintha tárgyjal lennének”.

Hány millió ember pusztult el éhen Oroszországban?

Egyik német könyvatos nyomán azt írták a lapok, hogy a szovjet területén kétféle millió német pusztult éhen, mert a vörös népbiztosok elrekkvirálták tőlük az ételmeit. Erre a hirre cáfolat jelent meg az orosz szovjet lapjában. Felháborodva hazugságnak bélyegezték meg azt a hiradást és az adatok helyesbítését követelték. Szerintük nem kétféle millió német pusztult éhen, hanem „csak” 1,700.000. Itt bizony elszóltta magát a szovjet. Mintha gonosz bünyösségén ez a szám sokat változtatna? Olyanféle a mentegeltözése, mint azé a rablógyilkosé, aki a bíróság előtt kikérte magának, hogy róla hirteljeljék, mintha áldozatát 80 késszurással ölte volna meg, holott ő csak 50 izben mártotta bele áldozata testébe a gyilkos szerszámot.

Munkásgyűlés Almáskamráson.

Az eleki keresztény szocialista munkásai Gieswein Sándor tiszteletére emlékünnepet rendeztek az aradmegyei Almáskamráson. Mintegy 8—10 község munkástársadalma gyűlt össze Kamráson, ahol Reibel Mihály a kerület agilis esperesének elnöklété alatt lelkes hangulatu gyűlést tartottak. — Az Esperes szociális gondolatokban gazdák beszéde után Karácsony Guidó szegedi plebános, Bergendy Szilveszter munkástitkár és Leimenter József plebános tartottak felvilágosító, tartalmas beszédeket. A Keresztény Szocialista munkásotthonban Kiss László endrődi káplán mondott lelkesítő beszédet, aki Balázs István és Bela István endrődi munkásokkal vett részt a szép és emlékezetes ünnepélyen.

Segít az Isten.

Írta: Bartha András földmives.

Fajom átkát törtkeresztként vittem,
S nem segített senki,
Csak az Isten!

Ászentek néztek, kínlódní láttak,
És szenteltvízzel
Meg nem áldtak!

Kesergés buggyan keblemben —
Mikor a nap éjbe [mélyről, —
Fut az égről.

Tikkadva — jaj, — lassan annyit
Inaroskadlan [léptem,
Végig az éjen.

Eltöprengtem a jövőn, a mullon, —
Csak a hold porzott
A tejúton.

Lázadoztam jajos, könnyes léten —
S valamit láttam ott! —
Fönn az égén:

Egy alak volt — ember — gör-
[nyedt testtel;

Az Úr Jézus! az!... az!...
A Szentkereszttel!

Keresztjét Ő egy világért hordja,
S én ne hordjam?!... s mentem
Megnyugodva.

Fajom terhét búsan viszem — és
[vittem,

S nem segít, nem — senki,
Csak az Isten!

Endrőd, 1934.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

T. L. Törökszentmiklós. Szíves figyelmét és a cserepéldány küldését köszönjük. Örülünk, hogy a nívós és tartalmas Törökszentmiklói Hirlapot is endrődi hittestvérünk szerkeszti.

K. L. Orosháza. Az ügyési állás betöltése — illetékes helyen nyert információ szerint — bizonyos okoknál fogva némi halasztást szenvedett. Ajánlottja közvetlenül küldje kérvényét az Egyházközség elnökségéhez.

Ifju Bartha András Helyben. Sorait és versét szívesen vettük. Alkalmadtán személyesen keresse fel a szerkesztőséget.

HIRDETÉSEK

Endrőd—Gyomai Takarékpénztár R. T. Endrőd

Fiókintézet: Gyoma. Telefon: Endrőd 2. Folyósít rövidlejáratu mezőgazdasági kölcsönöket. Elfogad felmondás nélküli betéteket a legmagasabb kamatozás mellett. Foglalkozik a banküzlet minden ágával, szelvénybevéltások, arany- és ezüstpénzek, valamint külföldi pénznekem bevéltásával a mindenkori legmagasabb árfolyamon. Mindennemű felvilágosítással és utbaigazítással díjtalanul áll rendelkezésre az Igazgatóság

TÜZ és villámcsapás, betöréses lopás ellen legelőnyösebben biztosíthat a Katolikus Népszövetség Biztosítási Irodája útján. A biztosítási iroda endrődi megbízottja felvesz tűzkár elleni biztosítást: lakóházak, gazdasági épületek, valamint ezek berendezése, mezőgazdasági átalány, házi bútorkok, termények, gépek, áruaktár, állatállomány, egyéb ingó és ingatlan vagyontárgyak biztosítását. Jéggár elleni biztosítást mindennemű terményre. Életbiztosítást, temetkezési költségbiztosítást, gyermek és kiháziasítási biztosítást. Gép, autó és traktor biztosítást. Balesetbiztosítást. **Endrődi megbízott: Fülöp János, lakik Selyem utca 28 szám alatt.**

Az Endrőd—Gyomai Takarékpénztár Rt. vezetőisége mekezdte a gabonavásárlást, miért is felhívjuk gazdáink figyelmét a kedvező értékesítési lehetőségre. Mindennemű felvilágosítást és tájékoztatást készséggel nyújt az Endrőd-Gyomai Takarékpénztár Rt.

A Katolikus Népszövetség Temetkezési Segítőpénztára

utján mindenki könnyíthet az elhalálozás miatt jelentkező gondon, megnyugvást szerezhet magának és családjának.

Iratkozzék be tagul

mert ezáltal csekély havi tagsági díj ellenében oly összegű temetési segélyről gondoskodik, amelyből a gyógykezelés, temetés minden kiadásá fedezhető. A temetési segélyakciót a nagyváradi egyházmegyei Apostoli Kormányzó ur 1933/1933 sz. alatt jóváhagyta és ajánlja.

Tagfelvétel és a díjak befizetése az Endrőd—Gyomai Takarékpénztár Rt.-nál Endrődön, hol mindennemű felvilágosítással és utbaigazítással díjtalanul szolgálnak.

Tag lehet minden 14—65 év közötti egyén.

Orvosi vizsgálat nincsen! Legkisebb havi díj 50 fillér.

A Kat. Népházban egy üzlethelyiség kiadó.

A Ker. Fogyasztási Szövetkezetben kítűnő cserép és féglá kapható.

Teljes tejet a legmagasabb napi áron vesz a Keresztény Fogyasztási és Értékesítő szövetkezet.

Zamatos, egészséges bort literenként is kaphat a Sugár utca 29 sz. alatt.

„Az Egyházmegyei Hatóság. 1238/1934. számú engedélyével.”

Szerkesztésért és kiadásért felelős: **Stefán Béla.**

Nyomtatta a „Hungária” könyvnyomda vállalat, Gyomán.

Felelős üzemvezető: Teket Sándor.